

ВИСНОВКИ
експертної комісії щодо первинної акредитаційної експертизи
освітньо-наукової програми «Ботаніка»
зі спеціальності 091 Біологія
за другим (магістерським) рівнем
у Херсонському державному університеті

Відповідно до підпункту 20 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» та пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» з метою проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми «Ботаніка» зі спеціальності 091 Біологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також на виконання наказу МОН від 9 квітня 2019 р. № 250-л «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Костіков Ігор Юрійович	- професор кафедри біології рослин, навчально-наукового центру "Інститут біології та медицини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор біологічних наук, професор, голова комісії
Ткаченко Федір Петрович	- завідувач кафедри ботаніки біологічного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, доктор біологічних наук, професор, член комісії

у період з 17 по 19 квітня 2019 року включно на місці розглянула матеріали акредитаційної справи, перевірила та встановила відповідність поданої інформації щодо можливості акредитації спеціальності 091 Біологія за другим (магістерським) рівнем у Херсонському державному університеті.

Висновки складені на підставі інформації, яка отримана експертним шляхом вивчення матеріалів акредитаційної справи та відповідних первинних документів, що підтверджують правові засади для проведення освітньої діяльності Херсонського державного університету, відомості про матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення.

За результатами перевірки і вивчення матеріалів комісія констатує:

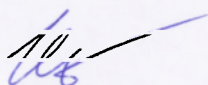
1. Загальна характеристика закладу вищої освіти

Херсонський державний університет – заклад вищої освіти IV рівня акредитації, що діє на підставі «Статуту ХДУ», затвердженого Міністерством освіти і науки України № 430 від 13.04.2016 р.

Навчальний заклад зареєстрований Херсонським міськвиконкомом за № 4643 від 24.12.2002 р., заснований на державній формі власності і підпорядкований Міністерству освіти і науки України. Розташований за адресою: вулиця 40 років Жовтня, 27 (вул. Університетська, 27), м. Херсон (телефони: (0552) 32-67-05, (0552) 32-67-06, (0552) 32-67-54). Юридична адреса: м. Херсон, вул. 40 років Жовтня (Університетська), 27. Адреса Web сайту: <http://www.kspu.edu>. Email: office@ksu.ks.ua

Очолює заклад в.о. ректора університету Тюхтенко Наталія Анатоліївна, кандидат економічних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений працівник освіти України, академік Академії економічних наук України, член ревізійної комісії Спілки економістів України.

Голова експертної комісії

І.О. Костіков

Надані документи для здійснення освітньої діяльності:

Статут погоджений конференцією трудового колективу від 25 грудня 2015 року (протокол № 3) та затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 430 від 13 квітня 2016 року;

Свідоцтво про державну реєстрацію Херсонського державного університету серія А01 № 417653, видане виконавчим комітетом Херсонської міської ради 24.12.2002;

Відомості з єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) №03.1-07/684 від 23.11.2017;

Довідка № 22-Д-202 від 17.03.2008 про внесення вищого навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України;

Сертифікат про акредитацію Херсонського державного університету серія РД-IV № 2270507 відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 8 липня 2014 р., протокол № 110 (наказ МОН України від 15.07.2014 № 2642л), термін дії до 1 липня 2019 р.;

Сертифікат про акредитацію спеціальності 091 Біологія серія НД № 2288972 відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 26 квітня 2013 р., протокол № 103 (наказ МОН України від 30.04.2013 № 1480-д), термін дії до 1 липня 2019 р.

Херсонський державний університет сьогодні – це багатoproфільний науково-педагогічний і культурно-освітній центр Півдня України, навчання в якому здійснюється за очною та заочною формами.

До структури університету входять 11 факультетів, 45 кафедр, серед яких 35 є випусковими для рівня вищої освіти «магістр».

Згідно з ліцензією на надання освітніх послуг (наказ МОН України від 22.05.2017 № 102-л) університет має право на підготовку фахівців за першим (бакалаврським) рівнем з 16 галузей знань 54 спеціальностей/предметних спеціальностей, за другим (магістерським) рівнем – з 15 галузей 42 спеціальностей/предметних спеціальностей.

Відповідно до рішення АК України університет у 2015 році подовжив ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямами підготовки та спеціальностями й підготовку іноземних громадян до вступу у заклади вищої освіти.

Контингент студентів станом на 17.04.19 складав 4987 осіб (3440 – очна (денна) форма навчання, 1547 - заочна форм навчання).

Чисельність науково-педагогічних та педагогічних працівників, які забезпечують підготовку фахівців, на 01.10.2018 складала 505 осіб, з них штатних працівників – 455 осіб. Частка штатних науково-педагогічних та педагогічних працівників з науковим ступенем – 349 осіб (76,7%), з них докторів наук – 56 осіб (12,3%), кандидатів наук – 293 особи (64,4%). Частка штатних науково-педагогічних та педагогічних працівників з вченими та почесними званнями, що прирівнюється до вчених звань, – 253 особи (55,6%), з них професорів – 39 осіб (8,6%), доцентів – 214 осіб (47,1%), а також народний та заслужений художники України, народні артисти України, заслужений артист України, заслужений діяч мистецтв України, 35 осіб мають почесні звання «заслужений діяч науки і техніки», «заслужений працівник освіти», «заслужений працівник культури», «заслужений майстер спорту».

При університеті діє докторантура з 3 наукових спеціальностей (навчається 7 здобувачів), аспірантура – з 16 наукових спеціальностей (відповідно до переліку спеціальностей 2015 року, навчається 94 здобувачі).

Чисельність публікацій викладачів за показниками наукометричної бази даних Scopus (станом на 2018 рік) – 175; чисельність цитувань викладачів за показниками наукометричної бази даних Scopus – 342; ранжування за індексом Гірша – 9. З числа загальної кількості публікацій співробітників ХДУ в Scopus на професорський склад кафедри ботаніки, яка є випусковою кафедрою зі спеціальності 091 Біологія за другим магістерським рівнем вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Ботаніка»

(професори Мойсієнко І.І., Ходосовцев О.Є., Бойко М.Ф.) припадає 21,1 % статей та 73,1% цитувань від загальної кількості по ХДУ (37 статей та 250 цитувань, відповідно).

Університет є власником 14 патентів, а викладачі – власниками понад 150 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір.

ХДУ має понад 35 діючих угод про співпрацю з закладами вищої освіти – партнерами. На базі ХДУ існує відділ міжнародних зв'язків, що сприяє налагодженню контактів із різними закордонними освітніми закладами та організаціями.

При Херсонському державному університеті працюють Херсонський Академічний ліцей імені О. Мішукова Херсонської міської ради, центр післядипломної освіти, центр довузівської підготовки та роботи з іноземними громадянами.

Університет має сучасну матеріально-технічну базу, яка є державною власністю та налічує: 6 навчальних корпусів; студентське містечко; бібліотеку; 2 актові зали; 4 спортивні зали; навчальні майстерні, художні; хореографічні зали; обладнані спеціалізовані аудиторії та лабораторії; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічну обсерваторію; музей наукових колекцій; парк сільськогосподарської техніки та ін. На території ХДУ розміщені сучасний спортивний та тренажерні майданчики, майданчики для ігрових видів спорту та занять легкою атлетикою.

ХДУ має розвинену інформаційну мережу, на території університету та гуртожитків функціонує система Wi-Fi, яка забезпечує безкоштовний цілодобовий доступ до мережі Internet.

З метою розвитку творчих здібностей студентів та викладачів у складі гуманітарного відділу організовано Український культурний центр, при якому працюють художні колективи. Студентські колективи є учасниками та призерами творчих конкурсів і фестивалів як державного, так і міжнародного рівнів.

Для реалізації потреб студентів, викладачів та співробітників при університеті функціонують психологічна служба та юридична клініка.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України (І/П-4153 від 23.10.01) у 2001 році при ХДУ створено видавництво, що є структурним підрозділом університету, який займається організаційною, творчою та виробничою діяльністю.

В університеті створено Інформаційний центр ЄС, який співпрацює з представництвом ЄС в Україні (м. Київ), Освітній центр Фрідріха Фрьобеля при педагогічному факультеті, Центр польської мови та культури, Центр Болгарської культури імені святих Кирила і Мефодія.

Обов'язковим для всіх студентів та співробітників є проходження щорічного медогляду, профілактичних щеплень, ФГОГК тощо. Додаткові фізіотерапевтичні заходи проводяться профілакторієм ХДУ.

Висновок: усі копії документів в акредитаційній справі відповідають оригіналам і нормативним вимогам до них та забезпечують правові засади діяльності закладу вищої освіти. Представлені до розгляду документи свідчать про можливість акредитації освітньо-наукової програми «Ботаніка» ступеня вищої освіти «магістр» у Херсонському державному університеті.

2. Формування контингенту студентів

Підготовка фахівців за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» ступеня вищої освіти «магістр» здійснюється відповідно до ліцензійного обсягу. До 2017 р. ліцензований обсяг складав 10 осіб денної форми навчання. З 2017 р. ліцензійний обсяг збільшено до 20 осіб. Підготовка фахівців за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» ступеня вищої освіти «магістр» на заочній формі навчання не передбачена.

Обсяг державного замовлення на підготовку фахівців за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» ступеня вищої освіти «магістр» визначається відповідно до загального обсягу, що встановлюється Міністерством освіти і науки України.

Зарахування абітурієнтів для отримання ступеня вищої освіти «магістр» здійснюється на конкурсній основі при наявності прохідної суми балів.

З метою забезпечення високоякісних показників набору, викладачами випускової кафедри проводиться відповідна робота зі студентами денної та заочної форм навчання з формування контингенту студентів. Одним з головних завдань при цьому є реалізація різних напрямів профорієнтаційної роботи, яка забезпечує відбір талановитої молоді серед студентів, що отримали ступінь вищої освіти «бакалавр». Рекламна продукція, яка надає інформацію про освітній процес в університеті, поширюється у ЗВО м. Херсона та Херсонської області, інших областей України, представлена у приймальній комісії ХДУ. Профорієнтаційна інформація розповсюджується у соціальних мережах, на сайтах кафедри, факультету та університету. Важливим компонентом формування контингенту є прийом абітурієнтів за перекресним вступом.

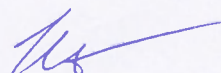
Перевищення ліцензованого прийому на навчання не встановлено. Аналіз показників формування контингенту студентів представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Показники формування контингенту здобувачів
зі спеціальності 091 Біологія

№ з/п	Показник	Роки		
		2016-2017 рік	2017-2018 рік	2018-2019 рік
1	2	4	5	6
1.	Ліцензований обсяг підготовки (осіб) (денна/заочпа):			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	10/0	20/0	20/0
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	25	27	35
	• денна форма:			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	5	11	10
	• в т.ч. за держзамовленням:			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	5	10	10
	• заочна форма:			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	0	0	0
	• в т.ч. за держзамовленням			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	0	0	0
	• нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою			
	• таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію			
	• зарахованих на пільгових умовах:			
	• з якими укладені договори на підготовку	0	5	19
3.	Подано заяв на одне місце за формами навчання (загальний конкурс):			
	• денна:			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	2,2	0,73	1,6

Голова експертної комісії

..Ю. Костіков

1	2	4	5	6
	• інші форми навчання (заочна):			
4.	Конкурс абітурієнтів на місця держзамовлення			
	• денна форма:			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	2	1,1	1,6
	• Інші форми здобуття освіти (заочна):			
	091 Біологія (СВО «магістр», за ОНП «Ботаніка»)	0	0	0
5.	Кількість випускників ЗВО I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на			
	• денну форму	–	–	–
	• інші форми (вказати, за якою формою)	–	–	–

Підсумки профорієнтації та результати роботи приймальної комісії розглядаються на засіданнях випускової кафедри та вченої ради факультету.

Висновок. *Експертна комісія зазначає, що реальний стан формування контингенту здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» у Херсонському державному університеті відповідає матеріалам самоаналізу. Набір студентів на навчання відповідає потребам регіону, а організація, планування та формування контингенту студентів здійснюється відповідно до чинного законодавства. Перевищення ліцензійного обсягу підготовки фахівців не виявлено.*

3. Зміст підготовки фахівців

Підготовка здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка забезпечується такими нормативними документами, як освітньо-наукова програма (ОНП) та навчальний план, затвердженими в установленому порядку (протокол засідання Вченої ради ХДУ від 29 травня 2017 р. № 13).

Експертною комісією встановлено, що для проведення освітньої діяльності за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» наявна відповідна нормативна частина. Зазначена документація погоджена і затверджена у встановленому порядку. Перелік навчальних дисциплін, що містяться в освітньо-науковій програмі, зміст атестації здобувачів відповідають профілю підготовки магістра галузі знань 09 Біологія.

Навчальний план розроблено у відповідності до вимог освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».

У навчальному плані надається інформація про графік освітнього процесу: щотижневий розподіл аудиторної роботи, заліково-екзаменаційної сесії, виробничої та переддипломних практик, державної атестації здобувачів, вказується термін підготовки та захисту дипломної роботи, капікули.

У цілому термін навчання складає 1 рік 9 місяців, загальна кількість кредитів – 120, загальна кількість годин - 3600, з яких від 1/3 до 2/3 навчального часу відводиться на самостійну роботу, це співвідношення змінюється залежно від навчальної дисципліни, виду практичної або дослідної роботи студента.

Навчальна робота, згідно з навчальним планом, передбачає 720 годин (35,5 %) аудиторних занять та 1305 годин (64,5 %) самостійної роботи. В структурі аудиторних занять на лекційні роботи відведено 272 години (37,8 %), лабораторні – 166 годин (23,0 %), практичні та семінарські заняття – 282 години (39,2 %). Розподіл навчального навантаження за циклами підготовки має наступний вигляд: цикл загальної підготовки передбачає 9 кредитів, або 270 годин (13,3 %); цикл професійної підготовки має обсяг 58,5

Голова експертної комісії

I.O. Костіков

кредитів, або 1755 годин (86,7 %). Обов'язкові компоненти освітньої програми мають обсяг 37,5 кредити, або 1125 годин (55,6 %), натомість вибіркові компоненти освітньої програми мають обсяг 30 кредитів, або 900 годин (44,4 %).

Для кожної дисципліни визначено кількість годин (кредитів), обсяги аудиторної та самостійної роботи, тижневе навантаження, форми контролю. Визначено термін та форми проведення державної атестації, практичної підготовки.

Практична підготовка є невід'ємною частиною процесу фахової підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка. Організація практики регламентується «Положенням про проходження практики студентами Херсонського державного університету», затвердженого наказом Херсонського державного університету від 02.06.2017 року № 337-Д.

Підготовка магістрів за освітньо-науковою програмою Ботаніка передбачає вагому практичну складову. Загалом, на проходження практики передбачено 18 кредитів, або 540 годин. У третьому семестрі магістранти проходять науково-дослідну практику в наукових лабораторіях факультету біології, географії та екології і інших науково-дослідних установ. Тривалість практики складає 4 тижні. У четвертому семестрі магістранти проходять асистентську практику на кафедрі ботаніки факультету біології, географії і екології та інших науково-дослідних установ (Національні природні парки «Олешківські піски», «Нижньодніпровський», «Джарилгацький» тощо). Тривалість практики складає 8 тижнів.

Система контролю якості освітнього процесу та критерії оцінок, котрі використовуються у Херсонському державному університеті, чітко визначені. Забезпеченню якості освіти сприяє наявна в Херсонському державному університеті внутрішня система забезпечення якості освіти, предметом функціонування якої виступає освітній процес, інтелектуальний потенціал викладачів і студентів, навчальна база.

Атестація здійснюється на завершальному етапі навчання на 2 курсі. Здобувачі отримують ступінь вищої освіти «Магістр» та кваліфікацію «Біолог. Молодший науковий співробітник (Ботаніка). Викладач закладу вищої освіти».

Висновок: зміст освітньої діяльності щодо підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка реалізується в повній мірі, навчальні плани відповідають змісту освітньо-наукової програми.

4. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення викладання дисциплін включає: ОНП; навчальні плани; навчальні програми з нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; програми виробничої та переддипломної практик, наскрізні програми; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять (у тому числі в електронному вигляді); контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; методичні матеріали для студентів з питань організації самостійної роботи студентів, написання дипломних робіт; екзаменаційні матеріали (білети, тести, письмові завдання); (Наказ від 2.07.16 р. № 428-д про введення дію положень на підставі рішення Вченої ради ХДУ (протокол № 10 від 30.06.16 р.); Наказ про введення в дію Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ХДУ від 06.12.2017 р. № 831-Д).

На основі цих документів викладачами кафедр, що забезпечують підготовку фахівців за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» навчально-методичні комплекси дисциплін, які включають навчальну та робочу програми, анотовані курси лекційних занять, плани семінарських, практичних занять та завдання для самостійної підготовки студентів, критерії оцінювання навчальних досягнень, тематику та вимоги до виконання дипломних робіт, матеріали до різних форм та видів контролю. Робочі програми дисциплін розроблені на основі принципів кредитно-трансферної системи, з урахуванням

компетентнісного підходу. Забезпеченість навчальних дисциплін робочими та навчальними програмами становить 100%.

Матеріали для самостійної роботи містять методичні рекомендації щодо проведення та підготовки до практичних та семінарських занять, із виконання дослідницьких питань біологічного змісту, що обумовлено засвоєнням та практичною реалізацією окремих тем змістових модулів.

Засоби проведення поточного та підсумкового контролю знань (питання письмових контрольних робіт, тести, проблемні ситуації тощо) для всіх навчальних дисциплін робочого плану систематично поповнюються та доповнюється викладачами кафедри, під керівництвом яких здобувачі виконують дослідницькі роботи. Розроблені тематика та анотації, вимоги до структури та оформлення дипломних робіт.

На основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» розроблена наскрізна та робоча програма практики, яка містить: мету, завдання, основний зміст практики (перелік основних завдань і завдань індивідуальних), методичні рекомендації, форми і методи контролю, критерії оцінювання, перелік документів, які повинні здати студенти після закінчення практики. Вид практики та її термін визначається навчальним планом.

Навчально-методичні матеріали розміщено за адресою: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geography/ecology/ChairBotany/EduActivities.aspx

Освітньо-наукова програма «Ботаніка» розміщена за адресою: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geography/ecology/ChairBotany/Osvitno_prof_prog/BOTANY.aspx

Розклад навчальних занять розроблено і затверджено в установленому порядку, розміщено на сайті та на стендах університету та відповідає робочим і навчальним планам.

Система контролю якості освітнього процесу побудована згідно з «Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті» (Наказ Херсонського державного університету від 29.03.2016р. № 218-Д). Комплексна система перевірки знань, умінь та навичок з дисциплін та проходження виробничої (педагогічної) практики має наступні складові: міжсесійний (поточний та проміжний), семестровий контроль знань студентів.

Положення унормовує систему оцінювання при проведенні міжсесійного, семестрового контролю рівня сформованості компетентностей студентів, атестації здобувачів вищої освіти та методику переведення показників академічної успішності за національною системою у систему оцінок за 100-бальною шкалою ЄКТС.

Питання щодо навчально-методичного забезпечення розглядається на засіданнях кафедри біології людини та імунології та кафедри ботаніки, науково-методичній і вченій радах факультету біології, географії і екології.

Наявність методичного забезпечення дисциплін згідно навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка, галузі знань 09 Біологія складає 100%. Навчально-методичні комплекси дисциплін та якість розроблених матеріалів загалом відповідають існуючим вимогам до цих документів та рівню підготовки фахівців.

Випусковою кафедрою ботаніки здійснюється постійна робота щодо безперервної комп'ютеризації освітнього процесу. Впроваджуються пакети прикладних програм, розроблені спеціалізованими закладами та викладачами кафедр університету.

Висновок: за результатами експертної перевірки встановлено відповідність організаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка державним вимогам до акредитації.

5. Кадрове забезпечення підготовки фахівців

Підготовку студентів за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» забезпечують спеціалісти 5 кафедр:

- кафедра ботаніки;
- кафедри біології людини та імунології;
- кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук;
- кафедра теорії і практики перекладу;
- кафедра педагогіки, психології і освітнього менеджменту.

Група забезпечення спеціальності 091 Біологія у сфері вищої освіти складається з 6-и осіб, з них мають наукові ступені та вчені звання 100 % викладачів; науковий ступінь доктора та вчене звання професора – 50 %: професор, доктор біологічних наук Мойсієнко І.І., професор, доктор біологічних наук Ходосовцев О.Є., професор, доктор біологічних наук Бойко М.Ф., доцент, кандидат біологічних наук Гасюк О.М., доцент, кандидат біологічних наук Загороднюк Н.В., доцент, кандидат біологічних наук Головченко І.В. Всі члени групи забезпечення мають кваліфікацію відповідно до спеціальності.

У цілому процес підготовки студентів за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» ступеня вищої освіти «магістр» здійснюють 11 викладачів, всі працюють на постійній основі. Якісний склад такий: докторів наук – 5, кандидатів наук – 6. Серед працюючих на постійній основі: 5 докторів наук – Мойсієнко І.І., Бойко М.Ф., Ходосовцев О.Є., Сидорович М.М., Слюсаренко Н.В. (45,5%), 6 кандидатів наук (54,5%), серед яких співробітниками випускової кафедри ботаніки є Загороднюк Н.В., Мельник Р.П., Карташова І.І.

Випусковою кафедрою є кафедра ботаніки, на якій працюють 11 викладачів, всі на постійній основі (100 %), серед яких 3 доктори наук (27,3 %) та 4 кандидати наук (36,4 %).

Лекційні курси за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» викладають виключно доктори та кандидати наук:

- доктор біологічних наук, професор Мойсієнко І.І. – Заповідна фітосозологія, Основи степознавства;
- доктор біологічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Ходосовцев О.Є. – Біобезпека, біозахист та біогігієна, Фітопатологія;
- доктор біологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України Бойко М.Ф. – Фігорізмантия України, Філогенетичні системи та методи систематики;
- доктор педагогічних наук, професор Сидорович М.М. – Лабораторний практикум з біології, Науково-дослідний практикум з біотестування;
- доктор педагогічних наук, професор Слюсаренко Н.В. – Педагогіка і психологія вищої школи;
- кандидат біологічних наук, доцент Мельник Р.П. – Герботаніка;
- кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки Загороднюк Н.В. – Морфо-біологічні особливості лікарських рослин, Науково-дослідницький практикум з ботаніки.
- кандидат педагогічних наук, доцент Карташова І.І. – Методика викладання фахових біологічних дисциплін у вищому навчальному закладі;
- кандидат біологічних наук, доцент кафедри Шкоропат А.О. – Технологія вирощування біологічних об'єктів *in vitro*.
- кандидат філологічних наук, доцент Свиридов О.Ф. – Основи наукової комунікації іноземними мовами, Іноземна мова;

- кандидат філософських наук, доцент Поліщук І.Є. – Філософія та методологія науки.

Пріоритетом розвитку випускової кафедри ботаніки факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету є підготовка і підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу в контексті сучасних вимог. Саме це є основою підготовки конкурентоспроможних фахівців, що зможуть ефективно функціонувати в реальних умовах. Базами стажування є як заклади вищої освіти України, зокрема, Херсонський державний аграрний університет, так і європейські університети, зокрема Стокгольмський університет (Швеція).

Викладачі кафедри щорічно підвищують свій професійний, науково-методичний та педагогічний рівень. Так, завідувач кафедри ботаніки був запрошений в якості візит-професора до Поморської академії в Слупську (Польща), де викладав 3 дисципліни загальним обсягом 60 годин: «Заповідна справа» (15 годин), «Кургани – спадок культури та рефугіум степової флори» (15 годин), «Основи степознавства» (30 годин).

Співробітники кафедри постійно покращують свій якісний рівень, за рахунок стажування у інших ЗВО та у спеціалізованих державних закладах не тільки України, але й інших держав. Так, завідувач кафедри ботаніки професор Мойсієнко І.І. у листопаді 2018 р. пройшов стажування в Стокгольмському університеті за темою «Використання ГІС-технологій в навчальному процесі та науковій роботі». «Використання картографічних матеріалів в навчальному процесі та науковій роботі у Стокгольмському університеті».

***Висновок:** експертна комісія засвідчує відповідність науково-педагогічної підготовки викладачів (вища освіта, наукова спеціальність, науковий ступінь, вчене звання) переліку дисциплін, які вони викладають. Комісія також вважає, що кадрове забезпечення підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка в Херсонському державному університеті показало відповідність кадрового забезпечення державним вимогам до акредитації та нормативам Ліцензійних вимог.*

6. Наукова робота кафедри

Науково-дослідна робота випускової кафедри ботаніки направлена на вивчення фундаментальних основ фітобіології, закономірностей функціонування та участі популяцій грибів і рослин в екосистемах, проблем збереження та раціонального використання представників рослинного і грибного світу переважно на території півдня України.

Фахівці випускової кафедри ботаніки протягом останніх років успішно реалізують спільний шведсько-український проект «Як був завойований Схід: на шляху до екологічної історії степу» («How the East was won: Towards an environmental history of the Eurasian steppe»). науковий керівник від української групи проф. Мойсієнко І.І., який виконується спільно зі Стокгольмським університетом, фінансується Шведським науковим комітетом, 2013–2019 рр.).

За 2014–2018 роки викладачами кафедри ботаніки були успішно виконані держбюджетні прикладні науково-дослідні теми, що фінансувалися Міністерством освіти і науки України: «Методологія запровадження технологій збереження фіторізноманіття в умовах агроландшафтів півдня України» (№ реєстрації 0113U003115, керівник професор Бойко М.Ф., 2014–2015 роки); «Фіторізноманіття як основа формування екомережі антропогенно фрагментованого степового регіону» (науковий керівник проф. Бойко М.Ф., 2014–2015 роки), «Молекулярна філогенія, таксономія, різноманіття та охорона фіто- та ліхенобіоти Північного Причорномор'я» (науковий керівник проф. О.Є. Ходосовцев, 2016–2018 роки, №0114U002518). Зараз виконуються дві фундаментальні науково-дослідні теми: «Антропогенна трансформація фіторізноманіття Північного Причорномор'я: закономірності та можливості управління процесом» (науковий керівник Голова експертної комісії

І.Ю. Костіков

проф. І.І. Мойсієнко, 2017–2019 рр.) та «Молекулярний баркод симбіотичних угруповань як основа для оцінки структури наземних літогенних біотопів» (науковий керівник проф. О.Є. Ходосовцев, 2019–2021, № 0119U000105).

Протягом останніх п'яти років фахівцями випускової кафедри реалізовано 14 госпдоговірних робіт, тематика яких стосувалась розробки кадастрової документації заповідних об'єктів та вивчення стану і проблем використання природних ресурсів місцевого значення: «Картка первинного обліку загальнозоологічного заказника місцевого значення «Корсунський» (науковий керівник проф. Бойко М.Ф., замовник - Державне підприємство «Каховське лісове господарство», 2013–2014 роки); «Наукове обґрунтування наявності Червонокнижних видів рослин і тварин на береговому відвалі о. Козак (смт Козацьке Бериславського району Херсонської області)» (науковий керівник проф. Мойсієнко І.І., замовник – ТОВ сільськогосподарське підприємство «Нібулон»; 2014 р.); «Оцінка проведення днопоглиблювальних робіт на представників тваринного і рослинного світу прибережних територій р. Південний Буг від м. Вознесенська до м. Миколаєва (в межах Баловненської та Кир'яківської сільських рад Миколаївської області)» (науковий керівник проф. Мойсієнко І.І., замовник – ТОВ сільськогосподарське підприємство «Нібулон», 2014 р.); «Обґрунтування рекреаційного навантаження ділянок «Скадовського дослідного лісомисливського господарства» (науковий керівник проф. Мойсієнко І.І., замовник – ДП Скадовське дослідне лісомисливське господарство, 2014 р.); «Внесення змін до наукового обґрунтування необхідності оголошення ландшафтного заказника місцевого значення «Балка Великі Сірогози» (науковий керівник проф. Бойко М.Ф.; замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2016 р.); «Розробка наукового обґрунтування створення регіонального ландшафтного парку «Гілея» (науковий керівник проф. О.Є. Ходосовцев, замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2017 рік); «Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – лісового заказника загальнодержавного значення «Березові колки» (за формою 1 ДКПЗФ)» (науковий керівник проф. О.Є. Ходосовцев, замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2017 р.); «Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – лісового заказника загальнодержавного значення «Інгулець» та «Балка Великі Сірогози» (за формою 1 ДКПЗФ)» (науковий керівник проф. О.Є. Ходосовцев, замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2017 р.); «Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – заповідного урочища місцевого значення «Архангельський ліс» (науковий керівник проф. Ходосовцев О.Є., замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2018 р.); «Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – заповідного урочища місцевого значення «Летючі піски» (науковий керівник проф. Ходосовцев О.Є., замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2018 р.); «Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – заповідного урочища місцевого значення «Недогірський ліс» (науковий керівник проф. Ходосовцев О.Є.; замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2018 р.); «Оформлення кадастрової документації на територію об'єкта природно-заповідного фонду – заповідного урочища місцевого значення «Новодмитрівський ліс» (науковий керівник проф. Ходосовцев О.Є.; замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА, 2018 р.); «Наукове обґрунтування необхідності створення об'єкта природно-заповідного фонду – заказника місцевого значення «Карадай» (договір від 25 липня 2018 року № 10/2018) (науковий керівник проф. Мойсієнко І.І., 2018 р., замовник – Департамент екології та природних ресурсів ХОДА); «Оцінка впливу робіт за проектом «Нове будівництво причальної споруди на перевантажувальному терміналі ТОВ СП «НІБУЛОН» з відвантаження зернових та олійних культур на річковий транспорт по вул. Береговій, 2В, м. Гола Пристань, Херсонської області» на представників тваринного і

рослинного світу» (науковий керівник Мойсієнко І.І., замовник – ТОВ «Нібулон», 2018 р.).

Завдяки успішно реалізованим проектам випускової кафедри ботаніки Херсонським державного університету лише за останні п'ять років було зароблено 1321516 гривень.

За результатами проведених комплексних наукових досліджень протягом останніх п'яти років професорсько-викладацьким складом випускової кафедри опубліковано 310 наукових публікацій. До їх числа входять 5 монографій: Соломаха І.В., Воробійов Є.О., Мойсієнко І.І. Рослинний покрив лісів та чагарників Північного Причорномор'я. – Київ: Фітосоціоцентр, 2015. – 387 с. Дідух Я.П., Мала Ю.І., Пашкевич Н.А., Фіцайло Т.В., Ходосовцев О.Є. Біотопи Гірського Криму. – К.: ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2016. – 292 с.; Полянська К.В., Борисенко К.А., Павланик П., Мойсієнко І.І. та ін. Залучення громадськості та науковців до проєктування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні // під ред. д.б.н. А.Куземко. Київ, 2017. – 304 с.; Соломаха В.А. ред. Судинні рослини смарагдової мережі під охороною Бернської конвенції. Колектив авторів (Мойсієнко І.І.) . – Житомир: Вид. О.О.Євенок, 2017. – 152 с.; Національний каталог біотопів України. За ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенко, Я. Шеффера. К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 553 с. (Мойсієнко І.І., Ходосовцев О.Є., Захарова М.Я.). Професором О.Є. Ходосовцевим у співавторстві з іншими вченими опубліковано 3 підручники для середньої школи «Біологія» (6, 7, та 8 класи). Крім того, співробітники кафедри мають у науковому надбанні 37 статей опублікованих в провідних світових журналах, що входять до наукометричних баз даних SCOPUS та Web of Science (Lichenologist, Opuscula Philolichenum, Biodiversity and Conservation, Nova Hedwigia, Herzogia, Wulfenia, Turkish Botanical Journal, Polish Botanical Journal, Annales Botanici Fennici, Journal of Systematics and Evolution, Acta Oecologica, Folia Grypog. Estonica, Wulfenia, Kitaibellia, Biodiversity and Conservation, Basic and Applied Ecology, Phytocoenologia, Acta Oecologica тощо). У фахових виданнях (Український ботанічний журнал, Чорноморський ботанічний журнал, Studia Biologia, Вісник Одеського національного університету, серія Біологія тощо) опубліковано 65 статей.

На базі випускової кафедри ботаніки з 2005 року видається фахове видання «Чорноморський ботанічний журнал» (головний редактор проф. О.Є. Ходосовцев). Лише за останні п'ять років підготовлено 16 його випусків (245 друкованих аркушів). Крім того, щорічно кафедра випускає збірку «Наука і методика», можуть публікуватися магістранти. Співробітники кафедри ботаніки входять до складу редакційних колегій, зокрема до Чорноморського ботанічного журналу - проф. І.І. Мойсієнко, проф. Бойко М.Ф., доц. Мельник Р.П., до Українського ботанічного журналу – проф. О.Є. Ходосовцев тощо.

За останні п'ять років на базі випускової кафедри ботаніки організовано та проведено 6 наукових конференцій та науково-практичних семінарів різного рівня, серед яких міжнародна конференція «Рослинний світ У Червоній книзі України: впровадження Глобальної стратегії збереження рослин (2018 р.); міжнародні семінари «Історична екологія сільського господарства Південноукраїнських степів» (2015, 2017 рр.); всеукраїнські конференції «З'їзд фітобіологів Херсонщини та Причорномор'я» (2015 р.), «Наукові читання присвячені Н.К. Пачоському» (2014 р.) та «Актуальні питання ботаніки та екології» (2016 р.) де розглядаються актуальні проблеми розвитку біологічної науки, екологічні питання та проблеми збереження біорізноманіття регіону. Крім організованих власне кафедрою, викладачі нерідко беруть участь у роботі міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях. Зокрема лише протягом останніх п'яти років співробітники кафедри представили 67 матеріалів на більш ніж 20 конференціях.

Професорсько-викладацький склад кафедри бере активну участь у роботі науково-технічних та спеціалізованих рад. Професор О.Є. Ходосовцев є членом спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій з ботаніки та мікології, що діє в Інституті

ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. Професори М.Ф. Бойко, І.І. Мойсієнко та О.Є. Ходосовцев є членами науково-технічної ради Національного природного парку «Нижньодніпровський»; проф. О.Є. Мойсієнко, проф. О.Є. Ходосовцев, доц. Р.П. Мельник – Національного природного парку «Олешківські піски»; проф. І.І. Мойсієнко – Національного природного парку «Джарилгацький», проф. І.І. Мойсієнко та О.Є. Ходосовцев – Біосферного заповідника «Асканія-Нова ім. Ф.Е. Фальц-Фейна».

Серед 15 наукових шкіл, що сформувалися в Херсонському державному університеті, на випусковій кафедрі є наукова школа Заслуженого діяча науки і техніки, доктора біологічних наук, професора кафедри ботаніки Бойка М.Ф.

Аспірантуру при Херсонському державному університеті було відкрито у 1992 році постановою Міністерства освіти України з 8 наукових спеціальностей. При кафедрі ботаніки в різні роки функціонувала аспірантура зі спеціальностей 03.00.05 Ботаніка, 03.00.26 Мікологія та 03.00.16 Екологія. За роки існування аспірантури було захищено 8 кандидатських дисертацій, 2 випускники аспірантури отримали ступінь доктора біологічних наук. У 2016 році на факультеті ліцензовано підготовку здобувачів 3 (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктор філософії РНД за спеціальністю 091 Біологія. Наразі на кафедрі кваліфікацію доктора філософії здобувають 3 особи.

Вагоме місце на випусковій кафедрі приділяється роботі з талановитою студентською молоддю. Плідно функціонують студентські наукові групи: «Флористика» (керівник професор М.Ф. Бойко), «Екологія, систематика та географія судинних рослин» (керівник професор кафедри ботаніки, доцент І.І. Мойсієнко), «Ліхенологія» (керівник проф. О.Є. Ходосовцев), «Біомофологія» (керівник доцент П.Р. Павлова). Студенти під керівництвом викладачів кафедри беруть участь у Всеукраїнських олімпіадах з біології, Всеукраїнських конкурсах наукових робіт з біології, присвячених фундаментальним та прикладним дослідженням. За результатами роботи студентських творчих колективів призером студентської Олімпіади з біології став Валерій Дармостук (диплом III ступеня Всеукраїнської студентської Олімпіади з біології, Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2015 р.). Аспірант кафедри ботаніки Дармостук В.В. отримав стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених.

Завдяки успішно реалізованим науковим проектам випускової кафедри ботаніки щодо створення нових національних природних парків «Нижньодніпровський», «Олешківські піски», «Джарилгацький» на півдні України випускники спеціальності 091 Біологія Херсонського державного університету (Г.О. Наумович, В.В. Дзеркаль, А.О. Шапошнікова, О.М. Садова, А.А. Пономарьова, В.М. Клименко, С.Ю. Шевцов тощо) успішно працюють на новостворених робочих місцях.

Висновок: науково-дослідна робота професорсько-викладацького складу кафедри ботаніки забезпечує підготовку здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» відповідно до акредитаційних, освітніх і наукових вимог.

7. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Херсонський державний університет має сучасну матеріально-технічну базу: 6 учбових корпусів; студентське містечко, що об'єднує 3 гуртожитки на 1547 місць; бібліотеку з 5 читальними залами та 3 абонементами навчальної літератури, фонд якої налічує близько 500 тис. примірників; 2 актові зали; 3 спортивні зали; навчальні майстерні; санаторій-профілакторій; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; Агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічну обсерваторію; виставковий зал; музей історії університету; юридичну клініку; парк сільськогосподарської техніки; спортивно-оздоровчий табір «Буревісник» на березі Чорного моря.

В університеті діє редакційно-видавничий відділ, що задовольняє потреби викладачів і студентів у друкованих навчально-методичних матеріалах.

З 2009-2010 н.р. й дотепер Херсонський державний університет надає всім своїм студентам та співробітникам можливість роботи в локальній мережі комп'ютерних кабінетів з особистих ноутбуків, що підключаються до мережі з використанням бездротової технології Wi-Fi, чим забезпечує доступ до серверів дистанційного навчання ХДУ, доступ до глобальної мережі Інтернет, роботу з особистою папкою на файловому сервері комп'ютерних кабінетів, роботу з корпоративною електронною поштою комп'ютерних кабінетів.

У Херсонському державному університеті створена вагома за матеріально-технічною базою бібліотека, яка є освітнім, науковим, інформаційним та культурно-просвітницьким структурним підрозділом університету і забезпечує творами друку та іншими інформаційними матеріалами освітній процес закладу вищої освіти, наукові дослідження вчених університету.

Матеріально-технічна база університету включає будівлі, споруди, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інвентар та інше майно, яке є державною власністю. Херсонський державний університет здійснює права користування і розпорядження відведеними йому земельними ділянками та переданим на баланс майном згідно з чинним законодавством країни (Наказ про закріплення державного майна за Херсонським державним університетом № 1196 від 01.11.18 р.; Державний акт на право постійного користування землею № 412 від 22.12.1998р.; Свідоцтво про право власності № 24431632 від 18.07.14 р.; Свідоцтво про право власності САВ № 566731 від 14.03.08 р.; Свідоцтво про право власності САС № 266098 від 02.12.09 р.; Свідоцтво про право власності САС № 277276 від 26.03.09 р.; Свідоцтво про право власності САС № 312590 від 25.06.09 р.; Свідоцтво про право власності № 266888 від 16.06.10 р.).

Ректорат та адміністрація ЗВО, декани та завідувачі кафедр приділяють постійну увагу надійному збереженню державного майна. Всі матеріальні цінності знаходяться на відповідальному збереженні матеріально-відповідальних осіб, які є на кожному факультеті університету.

Заняття здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» проходять в навчально-лабораторному корпусі №1, який збудований у 1978 році. Загальна площа – 13324,7 м². До складу головного навчально-лабораторного корпусу входять: навчально-лабораторний корпус – восьминоверхова споруда, в якій розмішені 8 факультетів, аудиторний корпус де розміщено адміністративні, господарські служби та факультет фізичного виховання й спорту з прибудованими спортивними залами, роздягальнями та іншими приміщеннями господарського призначення; актові зали, факультет культури і мистецтв, приміщення бібліотеки з читальними залами, актові зали. Навчальні корпуси та гуртожитку об'єктовані пандусами.

Для проведення освітнього процесу факультет біології, географії і екології відповідає нормативам щодо площі навчальних аудиторій, приміщень для професорсько-викладацького складу, науково-дослідних лабораторій, навчально-допоміжного персоналу. Навчальні приміщення, що використовуються в процесі підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка, відповідають Державним будівельним нормам України ДБН В.2.2.-3:2018 «Заклади освіти. Будинки і споруди», затверджених наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури від 01 вересня 2018 року, санітарно-гігієнічним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, вимогам нормативних актів з охорони праці.

Кафедра ботаніки розташована у головному корпусі ХДУ за адресою: м. Херсон, вул. Університетська, 27.

Приміщення кафедри складають 10 лабораторій та спеціалізованих кабінетів загальною площею 414,7 м², а також 5 допоміжних кабінетів (113,1 м²), де розташовані викладацькі та лаборантські. До спеціалізованих лабораторій відносяться: Наукова лабораторія Екології рослин, охорони довкілля та природокористування; лабораторія

мікробіології; гербарна наукової лабораторії Екології рослин, охорони довкілля та природокористування; навчально-методичний кабінет ботаніки; навчальна лабораторія систематики рослин; навчальна лабораторія анатомії та морфології рослин; наукова лабораторія біорізноманіття та екологічного моніторингу; навчальна лабораторія фізіології рослин; навчальна лабораторія заповідної справи; навчально-наукова лабораторія молекулярної біології.

Усі приміщення устатковані необхідним науковим та навчальним обладнанням, навчальними та лабораторними меблями. В аудиторіях є мультимедійне обладнання (70% аудиторій).

Висновки: *рівень матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення освітнього процесу, відповідає державним вимогам до акредитації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка».*

8. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

Головне інформаційне забезпечення підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми Ботаніка здійснюється науковою бібліотекою як провідною інформаційною структурою університету.

Загальна площа бібліотеки 1555,5 м². На сьогодні бібліотечний фонд становить 505077 примірника.

Забезпеченість освітнього процесу фаховою літературою відповідає ліцензійним вимогам.

Сформовано електронний каталог «eLibrary», що відображає фонд бібліотеки. На сьогодні його обсяг становить 121658 назв документів.

Наукова бібліотека університету має доступ до наукометричної бази Web of Science (<http://login.webofknowledge.com/>).

Отримано тестовий доступ до інформаційних ресурсів компанії EBSCO, що є одним з найбільших у світі постачальників журналів в електронному і друкованому форматі. Є можливість доступу до eBook Academic Collection Trial.

Надається відкритий доступ до електронного архіву-репозитарію ХДУ eKhSUIR:<http://ekhsuir.kspu.edu/>. Основне призначення інституційного електронного репозитарію ХДУ (eKhSUIR) – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, надання відкритого доступу до них, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства. Репозитарій ХДУ зареєстровано в міжнародних реєстрах відкритого доступу OPEN DOAR та ROAR.

Для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» наявні: 2422 примірника, з них державною мовою видання – 2333, загальний відсоток державною мовою видання – 96,33%.

На факультеті біології, географії і екології випускаються 3 фахові наукові журнали: «Чорноморський ботанічний журнал», «Природничий альманах» та «Вісник ХДУ. Серія: Географічні науки».

Постійно відбувається вдосконалення технічної бази для інформаційного забезпечення діяльності бібліотеки ХДУ, зокрема шляхом придбання комп'ютерної техніки, допоміжних технічних засобів, а також комп'ютерних програм тощо.

Студенти забезпечені фаховими періодичними виданнями у відповідності до ліцензійних вимог. Читальні зали університету повною мірою забезпечені фаховими періодичними виданнями «Вища освіта України», «Вища школа», «Вісник Національної академії наук України», «Вісник. Тестування і моніторинг в освіті», «Мікробіологічний журнал», «Освіта України», «Педагогіка і психологія. Вісник Академії педагогічних наук України», «Чорноморський ботанічний журнал», «Український ботанічний журнал», «Фізіологічний журнал (укр.)»).

При ХДУ створено редакційно-видавничий відділ Херсонського державного університету. Видавнича діяльність здійснюється відповідно до потреб організації освітнього процесу у ЗВО. Першочерговими завданнями є підготовка та друк навчально-методичного забезпечення, а також збірок наукових конференцій, тощо.

Будівлі ХДУ пов'язані у єдину інформаційну мережу, яка об'єднує комп'ютери різної конфігурації та призначення. Для підтримки ІКТ-інфраструктури створено відповідні відділи. Університет планомірно купує ліцензійне програмне забезпечення та розробляє власне програмне забезпечення.

Університет використовує 20 внутрішніх проєктів. Зокрема, це: Сайт дистанційного навчання «Херсонський віртуальний університет»; Система дистанційного навчання «KSU Online»; Web-сервіс для побудови зворотного зв'язку «KSU Feedback»; Науково-дослідна робота молодих учених: стан, проблеми, перспективи та інші.

Кількість комп'ютерів, що використовується у освітньому процесі, як для проведення навчальних занять, так і для роботи під час виробничих практик на базі ХДУ, під час виконання дипломних робіт студентів всіх рівнів вищої освіти та освітньо-кваліфікаційних рівнів майже 1000. Більше 215 ноутбуків зареєстровані викладачами та студентами - користувачами системи Wi-Fi. Зазначена система дозволяє безкоштовно використовувати програмне та інформаційне забезпечення університетської мережі.

У цілому Херсонський державний університет виконує нормативні вимоги щодо інформаційного забезпечення освітнього процесу.

Висновок: експертна комісія вважає, що фактичні показники інформаційного забезпечення університету щодо підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» відповідає акредитаційним вимогам.

9. Якісні характеристики підготовки фахівців

Кафедри університету організують освітній процес з підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» з урахуванням затверджених у Херсонському державному університеті положень про атестацію здобувачів вищої освіти, організацією самостійної роботи студентів та систему контролю знань, організацію наукових досліджень студентів, концепцій та планів виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

Для визначення рівня якості підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» у Херсонському державному університеті експертами проаналізовано такі дані: результати заліково-екзаменаційної сесії, результати виконання комплексних контрольних робіт для визначення залишкових знань студентів, звіти про виробничу практику, матеріали атестації здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль навчальних дисциплін організовано відповідно до навчального плану здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка». Матеріали до ККР підготовлені належним чином та відповідають освітньо-професійній програмі.

Результати останньої передакредитаційної сесії засвідчили належний рівень абсолютної успішності та якості знань студентів. Середній показник якості знань склав 74,07%, що відповідає акредитаційним вимогам.

У процесі експертизи проведена перевірка якості проходження практик магістрів. Наскрізна та робочі програми практик містять завдання, які повною мірою відображають основні напрямки розвитку системи фахової підготовки магістрів у даному регіоні. Під час усіх видів практик студентами оформляється необхідна документація, яка повною мірою відображає головні положення програм практик; студенти переважно добре підготовлені до професійної діяльності, мають ґрунтовні знання та практичні вміння; оформлення звітної документації відповідає нормативним вимогам щодо подібного типу

робіт. За результатами виробничої практики сформований звіт, згідно якого успішність складає 100%, якість – 81,8%.

Під час усіх видів практик студентами оформляється необхідна документація, яка повною мірою відображає головні положення програми практики; студенти добре підготовлені до професійної діяльності, мають ґрунтовні сучасні знання та практичні вміння; оформлення звітної документації відповідає нормативним вимогам щодо подібного типу робіт.

Експертами проведена вибіркова перевірка 30% звітів з виробничої практики магістрів освітньо-наукової програми «Ботаніка». Рівень звітів відповідає виставленим оцінкам.

Визначення залишкових знань (ККР) здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-наукової програми «Ботаніка» показало 100% абсолютну успішність з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки; показник якості 63,6%, середній бал 3,8. Відхилення від самоаналізу склало -9,1 % за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та -0,2 за середнім балом. Для дисциплін з циклу професійної та практичної підготовки показник абсолютної успішності становить 100%, показник якості знань 81,8%, середній бал 4,1. Відхилення від самоаналізу склало +6,1% за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та +0,1 за середнім балом. Узагальнені показники за обома циклами підготовки складають: успішність – 100%, якість знань – 77,3%, середній бал – 3,95; відхилення від самоаналізу складає: успішність – 0%, якість знань – -2,3%, середній бал – -0,05%.

Експертна комісія провела вибірковий аналіз виконання студентами дипломних робіт і встановила достатній високий рівень їхньої теоретичної та практичної підготовки. Практично всі роботи мають сучасний рівень, достатнє експериментальне обґрунтування, з статистичною обробкою результатів та фаховим аналізом. Кваліфікаційні роботи виконуються згідно наукових тем кафедри (див. п.6). Оформлення робіт відповідає встановленим вимогам, є грамотним та охайним. Високий рівень виконання випускових робіт підтверджується науковими публікаціями, що мають більше 50% студентів-здобувачів освітнього ступеня «магістр».

Висновки: за результатами проведеної перевірки проходження виробничої (педагогічної) практики та підготовки дипломних робіт здобувачів вищої освіти, комісія дійшла такого висновку: зміст і проведення практики повною мірою відповідають вимогам, є актуальними, кваліфікаційні роботи виконуються у відповідності до встановлених вимог. Експертна комісія встановила, що якість виконання ККР, результатів сесії та атестації відповідають встановленим вимогам.

10. Загальні висновки та пропозиції

На підставі аналізу поданих документів і проведеної акредитаційної експертизи безпосередньо на факультеті біології, географії і екології Херсонського державного університету щодо акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми «Ботаніка» для спеціальності 091 Біологія експертна комісія дійшла висновку:

- показники у частинах, що стосуються а) загальної характеристики Херсонського державного університету, б) змісту підготовки фахівців, в) навчально-методичного забезпечення, г) інформаційного забезпечення, д) якісної характеристики підготовки фахівців є достатніми для підготовки магістрів за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» зі спеціальності 091 Біологія і без зауважень відповідають нормативним вимогам щодо акредитації;
- показники у частині, що стосуються формування контингенту студентів для підготовки за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» РВО магістр відповідають нормативним вимогам щодо акредитації;

- показники у частинах, що стосуються: а) кадрового забезпечення освітньої діяльності та б) науково-дослідної роботи, діяльності аспірантури та міжнародних зв'язків, відповідають нормативним вимогам щодо акредитації і оцінені комісією як відмінні;
- показники, що стосуються матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, відповідають нормативним вимогам щодо акредитації. До цієї частини експертна комісія має ряд пропозицій рекомендаційного характеру (наведені нижче).

Загальні висновки:

Комісія окремо відзначає порівняно з попередньою акредитацією (2014 р.):

- а) стрімкий ріст кількості робіт та числа цитувань у наукометричній базі SCOPUS публікацій професорсько-викладацького складу випускової кафедри за акредитаційний період та вирішальну роль випускової кафедри у формуванні загального наукового рейтингу університету (див. розділ 1);
- б) докорінне покращення експериментальної матеріально-технічної бази, зокрема, створення молекулярно-генетичної та імунологічної лабораторії, оснащеної діючим сучасним обладнанням та інтенсивне використання цієї лабораторії в навчальному процесі та науково-дослідній роботі;
- в) істотне зростання обсягів позабюджетного фінансування;
- г) повну модернізацію аудіо-візуального оснащення аудиторного фонду кафедри;
- д) вагому практичну роль викладачів та студентів випускової кафедри в природоохоронній діяльності на регіональному, державному та міжнародному рівнях, результатом якої є створення протягом акредитаційного періоду двох нових національних природних парків («Нижньодніпровський» та «Кам'янська Січ») та цілої низки інших об'єктів природно-заповідного фонду України; активну природоохоронну та просвітницьку діяльність кафедри на Херсонщині.

Враховуючи викладене вище комісія вважає, що діяльність кафедри ботаніки, яка є випусковою зі спеціальності 091 Біологія за освітньо-науковою програмою «Ботаніка», заслуговує на всебічне схвалення та підтримку.

Зауваження та пропозиції:

Забезпечити кафедру сучасною оптикою нового покоління, зокрема сучасними навчальними мікроскопами та, принаймні, одним дослідницьким мікроскопом нового покоління з системою DIC (диференційно-інтерференційного контрасту).

Забезпечити кафедру мікроспектрофотометром, ампліфікатором (термоциклером) та мікроцентрифугою нового покоління для поглиблення досліджень в галузі молекулярної біології та молекулярної таксономії.

Рекомендувати розширити площу експериментальних лабораторій, виділити окремі приміщення для лабораторії молекулярної біології та лабораторії імунологічних та мікробіологічних методів;

Ввести додаткову штатну одиницю старшого лаборанта по лабораторії молекулярної біології для забезпечення постійної та безперервної подальшої роботи обладнання в умовах навчального процесу;

Забезпечити проведення реконструкції та ремонту навчальних приміщень, в яких проводяться лабораторні практикуми фізіолого-біохімічного спрямування.

Висновок експертної комісії. На підставі поданих на акредитацію матеріалів Херсонського державного університету і перевірки результатів діяльності безпосередньо у навчальному закладі експертна комісія дійшла висновку, що підготовка фахівців за

освітньо-науковою програмою «Ботаніка» для спеціальності 091 Біологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відповідає нормативним вимогам і пропонує Акредитаційній комісії Міністерства освіти і науки України акредитувати підготовку магістрів за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» зі спеціальності 091 Біологія у Херсонському державному університеті.

“19” квітня 2019 р.

Голова експертної комісії:

доктор біологічних наук, професор

Член експертної комісії:

доктор біологічних наук, професор

«Ознайомлений»

В. о. ректора Херсонського
державного університету,
професор, доктор педагогічних наук

Костіков І.Ю.

Ткаченко Ф.П.

Омельчук С.А.

Голова експертної комісії

І.Ю. Костіков

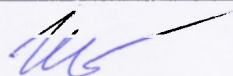
Порівняльна таблиця дотримання кадрових і технологічних вимог, щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності в сфері вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Ботаніка» спеціальності 091 Біологія

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника**	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
-------	-----------------------------	---------------------------------	-------------------------------	---

1	2	3	4	5
Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності				
1	Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	
2	Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	+ 3 доктори біологічних наук, професори; 1 кандидат біологічних наук, доцент; 2 кандидат біологічних наук	
3.	Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
	1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю			
	2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+ доктор біологічних наук, професор	
	3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	+ 19 років	
4.	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			

1	2	3	4	5
	1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	100	+50
	2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	69,5	+44,5
	3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання			
5.	Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
	1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	86	+71
	2) практичної роботи за фахом			
6.	Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше чотирьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	підпункти 1-16 пункту 5 приміток	15 п. – 1 (9,1%); 14 п. – 1 (9,1%); 8 п. – 2 (18,2%); 7 п. – 2 (18,2%); 6 п. – 3 (27,2%); 5 п. – 1 (9,1%); 4 п. – 1 (9,1%).	
7.	Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
	1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням	+	+	доктор біологічних наук, професор
	2) з науковим ступенем та вченим званням			
	3) з науковим ступенем або вченим званням			
	8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	

Голова експертної комісії

І.Ю. Костіков

1	2	3	4	5
2. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності				
1.	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	4,4	+2
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	50	+20 %
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
	2) пунктів харчування	+	+	
	3) актового чи концертного залу	+	+	
	4) спортивного залу	+	+	
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	
	6) медичного пункту	+	+	
4.	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	70	
5.	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	
3. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності				
1.	Наявність опису освітньої програми	+	+	
2.	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
3.	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4.	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
5.	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	
6.	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7.	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
4. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності				
1.	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	8	+3

1	2	3	4	5
2.	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	
3.	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4.	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	60	

В.о. ректора університету

С.А.Омельчук

Голова експертної комісії

І.Ю. Костіков

Якісні характеристики підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника**	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
1.	Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти	100	100	0
1.1.	Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	0
1.2.	Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	0
1.3.	Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, які обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників,%	100	100	0
2.	Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1.	Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки: .			
2.1.1	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10

1	2	3	4	5
2.1.2	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	63,6	+13,6
2.2.	Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:		Не передбачено навчальним планом	
2.2.1	Успішно виконані контрольні завдання, %			
2.2.2	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %			
2.3.	Рівень знань студентів з дисциплін професійної та практичної підготовки:			
2.3.1	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	81,8	+31,8
3.	Організація наукової роботи			
3.1.	Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	-	+	+
3.2.	Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	+

В.о. ректора університету

А. Омельчук

Голова експертної комісії

І.Іу. Костіков

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора Херсонського
державного університету

Н.А. Тюхтенко
2019 р.

Графік

Проведення комплексних контрольних робіт
студентами ОНП підготовки «Ботаніка» спеціальності 091 Біологія
факультету біології, географії і екології

№ п/п	Спеціальність/ ОНП	Дисципліна	Група	Дата	Час	Ауд.	Викладач	Експерт
1	091 Біологія ОНП «Ботаніка»	Геоботаніка	217М	17.04. 2019	13.20	716	Доцент Мельник Р.П.	Професор Костіков І.Ю.
2		Основи наукової комунікації іноземними мовами	217М	18.04. 2019	11.50	716	Професор Мойсієнко І.І.	Професор Костіков І.Ю.
3		Філогенетичні системи та методи систематики	217М	17.04. 2019	14.50	716	Професор Ходосовцев О.Є.	Професор Ткаченко Ф.П.
4		Охорона рослинного світу	217М	18.04. 2019	10.10	716	Професор Мойсієнко І.І.	Професор Ткаченко Ф.П.

Декан факультету біології,
географії і екології

І.О. Пилипенко

ПОГОДЖЕНО

Голова експертної комісії

І.Ю. Костіков
« 17. » 04. 2019 р.

Зведена відомість результатів виконання комплексних контрольних робіт під час експертної перевірки освітньо-наукової програми «Ботаніка» для студентів спеціальності 091 Біологія, другого (магістерського) півня вищої освіти, денної форми навчання Херсонського державного університету

№ з/п	Дисципліна	Курс	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки								Самоаналіз			Експертна перевірка		
					К-ть	%	5		4		3		2		Успішність	Якість знань	Середній бал	Успішність	Якість знань	Середній бал
							К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Дисципліни соціально-гуманітарної підготовки																				
1	Основи наукової комунікації іноземною мовою	2	217	11	11	100	2	18,18	5	45,46	4	36,36	0	0	100	72,72	4,0	100	63,64	3,8
Усього				11	11	100	2	18,18	5	45,46	4	36,36	0	0	100	72,72	4,0	100	63,64	3,8
Дисципліни професійної та практичної підготовки																				
2	Філогенетичні системи та методи систематики рослин	2	217	11	11	100	1	9,10	8	72,72	2	18,18	0	0	100	72,72	3,9	100	81,82	3,9
3	Геоботаніка	2	217	11	11	100	4	36,36	5	45,45	2	18,19	0	0	100	72,72	4,1	100	81,82	4,2
4	Охорона рослинного світу	2	217	11	11	100	3	27,27	6	54,55	2	18,18	0	0	100	81,82	4,0	100	81,82	4,1
Усього				33	100	8	24,24	19	57,58	6	18,18	0	0	100	75,76	4,0	100	81,82	4,1	
РАЗОМ				44	100	10	22,73	24	54,54	10	22,73	0	0	100	75,0	4,0	100	77,27	3,95	

Голова експертної комісії

В.о ректора університету

І.Ю. Костіков

С.А. Омельчук